

סכנות בסביבות שונות

זהירות נדרשת גם בסביבה המתקשבת

רציונל

סכנות בסביבה

בחצר, במסדרונות, בכביש ובסביבות נוספות בבית הספר ומחוצה לו אורבות סכנות לבריאותם הפיזית ו/או הנפשית של ילדים. חשוב להכיר את הסכנות וללמוד להתמודד עמן.

הסביבה המתקשבת מזמנת גם היא סכנות שכאלה על-ידי יחידים ו/או קבוצות (כמו חברי כת מסוימת, אנשים בעלי מופרעות...) הנעזרים באינטרנט על מנת ליצור קשר עם ילדים ולפתות אותם. בנוסף, סביבה זו עלולה לפגוע ביחיד/בקבוצה בין השאר על ידי חשיפה לתכנים פורנוגרפיים, אנטישמיים ו/או חתרניים היוצרים תחושה של השפלה, ביזוי ועוד.

בניגוד ל"סביבות אסורות" אחרות, הפעילות באינטרנט נעשית בסביבה פיזית מוכרת, בבית או בבית הספר ולעיתים עם חברים. דווקא תחושת המוגנות הזו עלולה לעודד את הילדים לעשות דברים שעלולים לסכן אותם, כמו: כניסה לאתר המכיל מידע מסוכן, מסירת פרטים אישיים, או כניסה לצ'אט.

כיוונים והצעות להתמודדות עם סכנות בסביבה המתקשבת

- א. יש לשוחח עם הילדים על אודות האתרים החביבים עליהם ולהדגיש בפניהם את הסכנות ברשת תוך הבהרת המסרים הבאים:
- לא כל מה שנכתב ונשלח באימל - נכון.
  - יש להיזהר ממסירת פרטים מזוהים כגון: שם, משפחה, כתובת, טלפון, שם בית-ספר.
  - אין להעביר תמונות אישיות באינטרנט למישהו שאינו מוכר לכם באופן אישי.

תכנית ל"טיפוח תקשורת בין-אישית"
מנהלים שיח על אודות קונפליקטים בחיי היום-יום של הלומדים

- אין להיפגש פנים אל פנים עם מישהו אתו שוחחתם באינטרנט, ללא אישור מבוגר.

- חשוב להיזהר ולשתף מבוגרים כאשר מישהו מציע לתת לכם משהו בחינם.
  - אין לענות להודעות מעליבות, מאיימות או שגורמות להרגשה לא נוחה.
  - יש להודיע מיד למבוגר אם מידע כלשהו שקבלתם גורם לכם להרגשה רעה.
2. ניתן להיעזר בתוכנות מיוחדות לפיקוח על הגלישה (parental control) שנועדו לסייע בסינון אתרים ומסרים מסוכנים ואף לחסום את הגישה אליהם. ניתן להוריד תוכנות כאלה במקומות שונים ברשת או לקבל אותן מספק שירות האינטרנט.

מטרות

- זיהוי מצבים העלולים לפגוע בשלום הפרט ובשלום חבריו.
- בירור כללי התנהגות מוסכמים בסביבות שונות ובחינת חשיבות יישומם הלכה למעשה.
- בחינת האופן שבו הפרט בוחר את התנהגותו גם כשהוא חלק מקבוצה.

מודל ההפעלה

ניתוח קונפליקטים בחיי-היום יום של הלומדים ובחינתם לאור סיפורי אירוע מעולמם.

מהלך ההפעלה

במליאה

- אילו סכנות קיימות בסביבות שונות?
(התייחסו לסביבה המתקשבת לצד למקומות בכיתה, בבית-הספר, במתנ"ס,

משרד החינוך התרבות והספורט
המינהל הפדגוגי
אגף א' – מוסדות חינוך
האגף לחינוך יסודי
המחלקה לחינוך לחיים בחברה
בקהילה ועוד).

תכנית ל"טיפוח תקשורת בין-אישית"
מנהלים שיח על אודות קונפליקטים בחיי היום-יום של הלומדים

- מיינו לקבוצות את הסכנות שציינתם (התייחסו לסכנות פיזיות, נפשיות, גלויות, סמויות ועוד).

בקבוצות

קראו את סיפור האירוע שלפניכם ונהלו שיח סביב המשימה המתוארת בהמשך.

סיפור האירוע

סכנות אורבות גם בסביבה המתקשבת

אתמול בשיעור עברית עבדנו במחשבים בקבוצות. כמו תמיד, גם הפעם היו לנו משימות ומיד לאחריהן יכולנו לבחור משימות בחירה מתוך מגוון פעילויות שהמורה הציעה בואו ניכנס לאיזשהו צ'ט ונמצא שם מישהו שאפשר לעשות ממנו צחוק" אמר דני, מיד" כשסיימנו לענות על השאלות בעזרת האתר שאליו המורה הפנתה אותנו. "נו, מה קורה לכם!?" הוסיף בכעס, כשהיה נדמה לו שאנחנו לא נענים מיד. מובן ששוב לא יכולנו לעמוד בפניו... אחרת הוא יכעס ו.... לכן - עברנו לצ'טט באתרים שונים. "שוחחנו" בחדרי הצ'אט, לעיתים אפילו בשפה לא נקייה, וקיבלנו תגובות זועמות מכל מיני גולשים בעוד אנחנו מצ'וטטים להנאתנו, שמחים שהצלחנו לצחוק על אחרים - המורה, שהסתובבה בינינו, גילתה שאנחנו באתר שאיננו מתוך הרשימה שנתנה. היא ממש כעסה עלינו: "יותר מכך שהפרתם את הכללים, מטרידה אותי העובדה, שחשפתם את עצמכם והסתכנתם". הסתכלנו זה על זה וסיננו בלחש: "ממש לא מובן, איזו סכנה יכולה להיות בצ'טים, הרי אנחנו כותבים מה שאנחנו רוצים? ולמה בכלל המורה מענישה אותנו? הרי סיימנו את". המשימה שביקשה

נקודות לדיון:

- מה הציע דני לחברי הקבוצה לאחר שסיימו את המשימה

.....

.....

- מדוע החליטו חברי הקבוצה לעבור על הכללים בשיעור ולקבל את הצעתו של דני

.....

תארו את הפגיעות האפשריות כתוצאה מהחלטה זו. התייחסו ל 3.

במליאה

1. דיווח במליאה – על-ידי נציגי הקבוצות.
2. מה משמעותם של המסרים הבאים באירוע וביחסים בינינו? (בססו זאת על דוגמאות).

כניסה למקומות "אסורים" עלולה לחשוף אותנו לסכנות

הכללים, גם כשהם מגבילים אותנו, נועדו להגן עלינו

גם כשאנו חלק מקבוצה חייבים לעצור ולשקול את ההתנהגות.

הראויה

כדי שיסמכו עליי לאורך זמן, חשוב שאבחר בעקביות בהתנהגות.

לעולם יספר אדם בלשון נקיה" (פסחים, ג', ע"א)^{ראויה}

מהלכה למעשה

1. א. חשבו על 2-3 חוקים/כללים שיגנו עליכם מפני הסכנות הצפויות בסביבה המתקשבת.
ב. תכננו מה תעשו אם יופרו הכללים שקבעתם.
2. בחרו המלצה אחת, שתסייע גם לאחרים.
3. שלחו **לאגף לחינוך יסודי, המחלקה לחיים בחברה**

(yesodi@education.gov.il)

כקובץ "וורד", כדי שנוכל לפרסמו באתר .

להרחבה

1. אתרי אינטרנט:

א. משטרת ישראל - http://www.police.gov.il/documents/kids_internet.doc

תכנית ל"טיפוח תקשורת בין-אישית"
מנהלים שיח על אודות קונפליקטים בחיי היום-יום של הלומדים

עצות לגלישה בטוחה – מאת: המפקח תמר מדינה

המסמך סוקר בהרחבה תופעות שליליות העלולות להתרחש למשתמשים ברשת ונותן להורים אוסף של עצות כיצד להתמודד עם תופעות אלו.

תקציר המסמך <http://www.ynet.co.il/articles/1,7340,L-1546368,00.html>

ב. עיתון Family PC (מרץ 2000) http://www.itam.org.il/members/docs/bronner_3_2000.htm

מדריך להורים: הצד האפל של הרשת (תורגם ע"י גילה ברונר)

המאמר מציג להורים כלים להגנה על-ילדיהם הנחשפים לסכנות ברשת.

2. פעילויות אלו ופעילויות נוספות תוכלו למצוא באתר שכתובתו:

http://www.education.gov.il/yesodi/hevra_tochnit1.htm

התכנית ל"טיפוח תקשורת בין-אישית בחינוך היסודי"

פיתוח וכתיבה: שמש זהבה – מנהלת המחלקה לחינוך לחיים בחברה באגף לחינוך יסודי

וצוות המחלקה: בלבין שושי, סגל טובה, צאירי אורית, רביב נעמי

הנכם מוזמנים לעיין בכל 13 החוברות הקודמות בתכנית, להפיץ אותן וליישם את הרעיונות.

נשמח לשמוע הצעות, רעיונות, תגובות, הארות והערות בפורום: <http://snipurl.com/tikshore>

טלפון: 5603283/4-02 פקס: 5604043-02